

KERTOMUS HENKISEN TYÖN YHTYMÄN TOIMINNASTA VUONNA 1932.

1. Tilanne ja toiminta yleispuolein.

Henkisen työn tekijäin niinkuin kaikkien muidenkin kansalaispiirien asemassa ja elämässä on vuonna 1932 jatkunut se vaikeutuminen ja aleneminen, mikä jo aikaisemmasta oli merkittävässä. Eivät ainoastaan palkat ole pienentyneet ja elinehdot supistuneet, vaan myöskin täyttä pitkäaikaista työttömyyttä on esiintynyt erittäin raskaissa määrissä. Niinpä yleisten tilastojen ja erikseenkin hankittujen tietojen mukaan todettiin kysymyksessä olevan vuoden syyskaudella työttömiä esimerkiksi liikealalla toimivien keskuudessa vähän yli 2.000, muusikierien keskuudessa lähes 500, rakennusmestarien keskuudessa yli 300, farmausuttien keskuudessa noin 150, insinöörien keskuudessa noin 50 ja arkkitehtien keskuudessa noin 20 sekä lisäksi muillakin aloilla erilaisia määriä. Yhteensä on työttömiä henkisen työn tekijöitä arvioitu olevan koko maassa lähes 10.000.

Henkisen työn tekijät ovat nykyäikaisissa elämän muotoiluissa ja yhteiskunnallisessa suhteessa hyvin vähän valvutuneina näytäneet muutenkin jäävän entistä enemmän syrjään ja yhä epäedullisempaan asemaan. Puolue-elämän temmellyksessä ja toisten väestöpiirien hoitaessa usein huomattavan tarmokkaasti omia etujaan, sillä vain kuin henkisen työn tekijät pysyvät enemmän talikka vähemmän passiivisina, ovat lukuistat henkisen työn tekijöille hyvikin oleeelliset asiat tulleet sivuutetuiksi tai saaneet suorastaan tilannetta huonontavat ratkaisut — viittattakoon vain verokysymykseen, jossa henkisen työn tekijät kantavat suhteellisesti kaikkein raskainta taakkaa.

Näin ollen on ollut luonnollista, että Henkisen Työn Yhtymän taholta on entistä enemmän teroitettu henkisen työn tekijäin yhteiskunnallisen heräämisen ja keskinäisen järjestäytymisen välttämättömyyttä, samalla kuin on pyritty käytettävissä olevin voimin ponnistelemaan henkisen työn tekijäin työttömyyden lieventämiseksi ja muidenkin heitä koskevien asiain myönteiseksi hoitamiseksi. Tällä pohjalla toimittaessa on kysymyksessä oleva vuosi samalla merkinnyt Henkisen Työn Yhtymälle itselleen melkoista kehitystä ja voimistumista.

2. Jäsenet.

Yhtymään ovat aikaisemmin kuuluneet jäseninä: Suomen Virkamiesyhdistysten Keskusliitto 6.300 jäsentä, Suomen Opettaja-yhdistys 6.000 jäsentä, Suomen Teollisuusvirkaileijain Liitto 518 jäsentä, Suomen Kunnallisvirkamiesyhdistysten Keskusliitto 1.153 jäsentä, Suomen Yksityiskoulunopettajien Yhdistys 650 jäsentä, Suomen Sanomalehtimiesten Liitto 398 jäsentä ja Suomen Teollisuusteknikkojen Liitto 203 jäsentä.

Kysymyksessä olevana vuotena ovat jäseniksi tulleet: Suomen Musiikkipedagogien Liitto 214 jäsentä ja Suomen Muusikieriliitto 450 jäsentä.

Kysymyksessä olevan vuoden päätyessä on siis yhtymässä ollut 9 jäsenjärjestöä ja niissä yhteensä 14.886 jäsentä.

3. Hallitus ja kokoukset.

Yhtymän hallitukseen ovat kysymyksessä olevana vuotena kuuluneet varsinaisina jäseninä esitt. neuv. Niilo A. Mannio puheenjohtajana, prof. Zach. Castrén varapuheenjohtajana, kouluneuvos Kaarlo Ahtiala, ylijohdt. J. O. Peurakoski, teknikko T. Viitanen, leht. Aleks. A. Ilmonen ja toimittaja Heikki Koivula sekä varajäseninä kamreeri Paul Björk, opettajatar Mandi Hannula ja prof. T. Terho. Näistä olivat erovuorossa ylijohdt. Peurakoski ja kouluneuv. Ahtiala, tulien vuosikokouksessa toukok. 14 p. valituiksi uudelleen.

Hallituksella on vuoden kuluessa ollut kuusi kokousta, nimittäin 17/III, 27/V, 14/IX, 28/IX, 16/XI ja 13/XII.

Muita kokouksia on pidetty: vuosikokous 14/V, järjestöjen keskeinen työttömyystilannetta koskeva neuvottelukokous 30/IX ja ylimääräinen kokous lähinnä uusien jäsenten ottamista varten 8/XI.

4. Sihteerintoi ja kanslia.

Yhtymän sihteerin tri Rafael Engelbergin viipessä vuoden alkupuoliskon ja vielä yli kesäkauden matkallaan Yhdysvaltoihin ja Kanadaan hoitivat hänen tehtäviään sopimuksen mukaan esitt. neuv. Mannio, konttoripäällikkö Jalmari Hakonen ja toimittaja Väinö Kaarna. Tri Engelberg palasi Amerikan matkaltaan syysk. 5 p., hoitaneen sen jälkeen itse sihteerin tehtävät. Kirjanpidossa ja muissa toimistotehtävissä on sihteri käyttänyt säännöllisesti apulaisenaan konttoripäällikkö Hakosta.

Yhtymän toimisto on edelleen sijainnut sihteerin asunnossa Kasarmink. 18 A.

5. Lehti.

Yhtymän julkaisutoiminta on kysymyksessä olevalla vuodella rajoittunut yhtymän lehteen "Henkinen Työ — Intellektuell Arbete", jonka senkin kustantamisessa pula-ajan kiristyneissä oloissa on ollut vaikeuksia. Lehteä on kylläkin julkaistu 12 numeroa, mutta ainoastaan viitena vaatimattomana vihkosena. Lehti on jaettu ilman eri maksua kaikille yhtymään kuuluvien järjestöjen jäsenille, joten sitä on tarvittu noin 16.000 kpl.

Lehteä varten on vuosikokouksen hyväksymän menoarvion mukaisesti käytetty yhtymän propaganda- ja julkaisuvaroja lähes 12.000 mk., mikä vastaa suunnilleen niitä toimitus- ja monistusmenoja, joilla aikaisemmin on yhtymän tiedoituksia toimitettu ja henkisen työn tekijäin piireille lähetetty. Avustuksia ovat lehteä varten antaneet Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi 5.000 mk., Suomen Sokeri Oy. 2.000 mk., Yhdistyneet Villatehtaat 500 mk. ja Oy. J. E. Cronvall 200 mk., yhteensä 7.700 mk. Ilmoituksista on ollut tuloja noin 16.500 mk.

Yhtymän hallitus on taloudellisen rasituksen lisäksi ollut tietoinen lehden vaatimattomasta asusta sekä sen muistakin puutteellisuksista, mutta se on katsonut, että lehden julkaisemisella on näistä valittavista seikoista huolimatta varteetottava propaganda-arvo ja käytännöllinen merkitys. Senvuoksi on yhtymän hallitus parhaansa mukaan hakenut keinoja lehden julkaisemisen jatkamiseksi, samalla kuin se on pyrkinyt tehostamaan sekä kustannusten rajoittamista, että lehden asun ja sisällyksenkin parantamista. Hallitus on tehnyt lehden julkaisemisesta sihteerin kanssa erityissopimuksen, missä varsinainen taloudellinen vastuu jääpi tälle, samalla kuin lehti kuitenkin pysytetään yhtymän tililaitoksen yhteydessä. Siten on lehden julkaisemisen edelleen uskallettu ryhtyä, vieläpä toivossa sen suotuisasta kehittymisestä.

6. Muu propagandatoiminta.

Sen lisäksi, mitä yhtymän lehdessä on tehty propagandaa henkisen työn ja sen arvon ja aseman kohottamisen hyväksi, on yhtymän toimesta saatu yleisradioon muutamia alaa koskevia esitelmiä. Paitsi edellisen vuoden päätyessä kenraaliluutnantti Aarne Sihvon pitämää esitelmää "Onko upseeri henkisen työn tekijä?" on esitt. neuv. Mannio vuoden alussa pitänyt esitelmän "Henkisen työn suojele kaupan alalla", tri Leo Harmaja 11. 11. esitelmän "Henkisen työn tekijät tilaston valossa", kamreeri Yrjö Tamminen 3. 12. esitelmän "Virkamiesliikkeestä Suomessa" ja esitt. neuv. Mannio 30. 12. esitelmän "Työttömyyden lieventäminen henkisen työn alalla". Esitelmat on julkaistu yhtymän lehdessä.

Mainittakoon myös, että yhtymän puolesta on annettu päivä-lehdille tietoja ja haastatteluja alaa koskevista asioista.

7. Toimenpiteet työttömyyden johdosta.

Jo edellisenä vuotena oli yhtymän hallitus kiinnittänyt vakavaa huomiota henkisen työn tekijöiden keskuudessa vallitsevaan työttömyyteen ja yhdessä eri järjestöjen edustajien kanssa suunnitellut toimenpiteitä työttömyyspulan lieventämiseksi. Kun pula-aika oli yhä edelleen lisännyt työttömyyttä henkisen työn tekijöiden piireissä, joka varsin uhkaavana oli ilmennyt erittäinkin liikealan toimihenkilöiden keskuudessa, suunnitteli yhtymän hallitus edelleen toimenpiteitä pahimman hädän torjumiseksi.

Yhtymän vuosikokouksessa herätti tri Leo Harmaja kysymyksen pulakauden vaikutuksista henkisen työn alalla. Esitettiin useita suunnitelmia pulan lieventämiseksi. Yhtymän hallituksen toimeksi jäi harkita asiaa ja tehdä esityksiä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi.

Seuraavassa kokouksessaan toukok. 27 p:nä hallitus hyväksyi sosiaaliministeriölle lähetettäväksi kirjelman, jossa m.m. todettiin, että työttömyys henkisen työn tekijäin keskuudessa oli paisunut huomattavan suureksi. Konttori- ja liikeapulaisten keskuudessa oli yli kaksi tuhatta työtöntä ja muillakin henkisen työn aloilla oli niitä lukuisti. Washingtonin työkonferenssin ohjeisiin viitaten lausuttiin toivomus, että seuraavan vuoden menoarviota valmisteltaessa olisi otettava huomioon, että valtion velvollisuus olisi pula-aikana jatkuvasti pitää työssään ainakin kaikki ne työn-tekijät, jotka sen palveluksessa ovat, eikä missään tapauksessa vapauttaa työstä sellaisia, jotka joutuivat kokonaan työttömiksi. Myöskin pyydettiin harkitsemaan, missä määrin henkisen työn tekijöille voitaisiin järjestää varatoita, joista ne tähän saakka olivat jääneet kokonaan osattomiksi. Edelleen kiinnitettiin huomiota siihen, että ainakin rajoitetussa määrässä voitaisiin valtion viroissa järjestää hyödyllisiä töitä nykyistä lukuisammallekin

henkilökunnalle. Mikäli ei varatoiden järjestely kävisi mahdolliseksi, olisi näille työntekijäryhmille järjestettävä sopivia ammattilaisia kursseja ja välttämättömän tarpeen vaatiessa annettava suoranaista avustusta. Myöskin työnvälitystoimintaa olisi pyrittävä järjestämään nykyistä tehokkaammaksi ja tärkeimpää henkisen työn tekijäin ryhmien varten perustettava erityisiä osastoja työnvälitystoimistoihin, kuten ulkomaillaakin on tehty. Lisäksi lausuttiin kirjelmässä toivomus, että valtion tukemia työttömyyskassoja perustettaisiin myöskin henkisen työn tekijöitä varten samaan tapaan kuin on perustettu ruumiillisen työn tekijöiden ammatillisten järjestöjen yhteyteen. Tässä tarkoituksessa olisi asianmukaista suunnitella uudelleen eduskunnassa vaalien ylitse leppämään jätetty työttömyyskassalaki, jossa henkisen työn tekijäinkin edut otettaisiin huomioon. Ulkomaalaisen työvoiman käyttäminen olisi lopetettava kokonaan kaikissa niissä tapauksissa, jolloin se voitaisiin korvata kotimaisilla työvoimilla. Yhtymän hallitus lausui lopuksi sen toivomuksen, että sosiaaliministeriö vastaisessa työttömyyspolitiikassaan ottaisi huomioon kirjelmässä esitetyt seikat ja saattaisi ne muidenkin sellaisten viranomaisten tiedoksi, jotka joutuvat tekemisiin työttömyyttä koskevien kysymysten kanssa.

Yhtymän hallituksen esittämien suunnitelmien perusteella työttömyysalan lieventämiseksi oli kesällä 1932 "Liikealalla toimivien Keskusavustustoimisto ry." suunnitellut ammatillisten karsien järjestämistä liikealalla toimivien työttömien avustamiseksi. Yhtymän hallituksen kokouksessa syysk. 14 p:nä selosti yhtymän puheenjohtaja kysymystä maiden kurssien järjestämisestä. Päätettiin, että yhtymän hallitus seuraa asian kehitystä ja koottaa valvoo, että tällaista työttömyysavustusta voitaisiin järjestää mahdollisimman laajalle henkisen työn tekijäin piirille.

Yhtymän hallituksen toimenpiteistä pidettiin Helsingissä Virkamiesyhdistysten Keskusliiton huoneistossa syysk. 30 p:nä henkisen työn tekijäin työttömyystilannetta koskeva neuvottelukokous, johon, paitsi yhtymän hallituksen edustajia, otti osaa kahdeksan henkisen työn tekijäin järjestöjen edustajia. Kokouksessa yhtymän puheenjohtaja esittneen, Mannio selosti virallista työttömyyspolitiikkaa ja niitä toimenpiteitä, joita on suunniteltu työttömyyden torjumiseksi henkisen työn tekijäin keskuudessa. Keskustelussa eri järjestöjen edustajat selostivat työttömyyttä omassa piirissään ja todettiin, että se useilla aloilla oli lisääntynyt huomattavassa määrässä. Kokous lausui toivomuksen, että varatöitä järjestettäessä olisi otettava huomioon myös henkisen työn tekijät ja että henkisen työn eri toimialojen työttömille olisi järjestettävä avustustulontöitä ammatillisia kursseja, kuten esim. Saksassa on laajassa mittassa järjestetty. Ulkomaisen työvoiman käytön rajoittamista pidettiin tarpeellisenä samoin kuin työnvälitystoiminnan tehostamista henkisen työn tekijäin etuja silmällä pitäen. Ammatinvalinnan edistämistä ja ammatinvalinnan neuvonnan tehostamista pidettiin niin ikään tarpeellisenä. Samoin pidettiin asianmukaisena, että niin hyvin yleisissä kuin yksittäisissäkin toimissa rajoitettaisiin sopivalla tavalla muuten toimeentulevien henkilöiden käyttöä ja sen sijaan järjestettäisiin työtilaisuuksia puutetta kärsiville työttömille henkilöille. Inflaatiovaaran torjumista pidettiin myös tärkeänä. Lopuksi kokous lausui toivomuksen, että Henkisen Työn Yhtymä seuraisi jatkuvasti työttömyystilanteen kehitystä henkisen työn tekijäin keskuudessa ja koettaisi löytää toimenpiteitä sen lieventämiseksi.

Lisättäkseen, että syyskauden lopulla lähinnä Liikealalla toimivien Keskusavustustoimiston toimenpiteistä ja järjestämisestä saatuihin yllämainittuihin kaltaisiin liikealan työttömien ammatinvalintakurssit noin 220 osanottajaa varten aikaan, valtion ja Helsingin kaupungin antaessa kurssille avustusta ja suunniteltuina kestämaan kaksi kuukautta. Kurssien johtajaksi otti Keskusavustustoimisto yhtymän sihteerin tri Engelbergin.

8. Esitykset ja lausunnot valtiocallan taholle.

Mainittiin, että yhtymän hallitus oli työttömyystilanteen johdosta kääntynyt erityisellä kirjelmällä sosiaaliministeriön puoleen. Tällä kirjelmällä niinkuin myös järjestämällään työttömyystilannetta koskevilla neuvotteluilla on yhtymä huomattavalla tavalla edustanut henkisen työn ajankohtaista asemaa ja tarpeita valtiocallan taholle. Muutenkin on yhtymän hallitus ollut jatkuvassa läheisessä kosketuksessa henkisen työn asioista viranomaisten kanssa.

9. Ulkomaiset suhteet.

Yhtymä on ollut edelleenkin jäsenenä kansainvälisessä henkisen työn tekijäin liitossa (C.I.T.I.) ja ottanut osaa sen toimintaan. Kansainvälisen liiton neuvostossa on yhtymää edustanut lähetystösihteeri Tauno Jalanti yhtymältä saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Yhtymä on antanut edelleenkin vastauksia ja selostuksia ulkomaisten järjestöjen tekemiin, henkisen työn tekijäin asemaa Suomessa koskeviin tiedusteluihin. Niinpä yhtymä toimitti yksityiskohtaisen selvityksen kansainvälisen työtoimiston henkisen työn toimikunnan tekemään tiedusteluun, joka koski henkisen työn tekijäin työhön ottoa ja paikanvälitystä. Aiheet vastaukseen varten yhtymä keräsi erinäisiä henkisen työn tekijäin järjestöjen erityisillä kyselykaavakkeilla, joiden välityksellä saatiin tietoihin vastaus perustui. Vastauksessaan yhtymä lausui mielipiteensä m.m., että varsinkin yleisiin oppilaitoksiin olisi järjestettävä ammatinvalintaa opistosta pääseville. Henkisen työn tekijäin toimeenottaminen ei ole kaikilla aloilla tyydyttävästi järjestetty. Niinpä esim. musiikkiin syrjäyttävät usein järjestönsä paikanvälitystoimiston sopimuksia tehdessään ja vaikeuttavat siten työntekijäin asemaa. Teollisuuslaitokset ottavat usein palkkakäpälän vuoksi palvelukseensa työnjohtajiksi tutkinnon suorittamattomia henkilöitä, vaikka tutkinnon suorittaneitakin olisi sa-

tavissa. Tämä ilmiö on huomattavissa muillakin aloilla, jossa suhteessa työnantajat tarvitsisivat valistusta. Paikanvälitystoiminnasta lausuttiin kirjelmässä m.m., että paikanvälitystoimistoihin järjestettäisiin erityisiä osastoja henkisen työn tekijäin tärkeimpiä ryhmiä varten asiantuntevan johdon alaisena. Siitä huolimatta olisi edelleen säilytettävä eräiden henkisen työn tekijäin järjestöjen omassa keskuudessaan kehittämiä paikanvälityksiä. Aiheuttomia erivapautuksia tutkinnon suorittamattomille henkilöille virkojen saantia varten ei olisi myönnettävä, sillä se vain lisää epäpätevyyttä virkojen hoidossa. Siirtymistä toiselta ammatillialta toiselle olisi varsinkin työttömänä aikana asianmukaisella tavalla helpotettava. Henkisen työn tekijäin siirtymisen helpottamiseksi jollekin ammatillialle ulkomailla olisi muodostettava erityinen elin, joka hankkisi tätä varten tarvittavat tiedot ja muutenkin helpottaisi asianomaisten aikeen toteuttamista.

Kansainvälisen liiton insinööri-nimen suojelua koskevaan kyselyyn yhtymän hallitus lähetti niin ikään vastauksen, jossa esitettiin sille näkökannalle, että vaatimukset insinööridiplomia varten olisi saatava kansainvälisesti mahdollisimman yhdenmukaisiksi. Ennenkuin tämä on tapahtunut, ei voida ilman muuta rinnastaa eri maiden insinööridiplomeja, koska se olisi haitallista maille, joissa vaatimukset ovat korkeita. Ulkomaalaisten työskentelyn täytyy ainakin toistaiseksi olla kunkin maan oman kontrollin alaisena.

Eräiden mielenilmausten johdosta on yhtymän hallituksen taholta kansainväliselle liitolle huomautettu, ettei C.I.T.I:n tulisi esittää poliittisluontoisia tai taloudellisia suhteissa kovin jyrkkiä mielipiteitä, joita suurin osa henkisen työn tekijöistä ei kannata. Sellailla mielenosoituksilla vain vaarannetaan C.I.T.I:n asemaa. Mikäli tällaisissa kysymyksissä on päätöslauselmia hyväksyttävä, olisi ne tehtävä yleisissä ja varovassa muodossa ja kohdistettava erityisesti henkisen työn tekijäin väkään tilaan. Tätä kantaa korostettiin myöskin yhtymän lehdessä.

Viime vuoden C.I.T.I:n vuosikongressissa ei yhtymä ollut edustettuna. Vaalien suhteen esitti yhtymän puheenjohtaja kirjelmässään kansainvälisen liiton pääsihteerille toivomuksen, että olisi suotavaa, että Suomi tulisi mahdollisimman pian edustetuksi kansainvälisen työtoimiston yhteydessä työskentelevässä henkisen työn tekijäin komissaarissa. Tätä edustusta ei kuitenkaan vielä tällä kertaa onnistuttu saamaan.

10. Talous.

Yhtymän tiliasema ja taloudellinen tila kysymyksessä olevalla vuodella ovat olleet seuraavat:

Tulot ja menot v. 1932.

Tulot.	
Jäsenmaksut	21,817:—
Korkoa pankissa olleista varoista	442:—
Vuoden tappio	10,339:40
	Smk. 32,598:40
Menot.	
Palkat	12,075:—
Vuokra	3,600:—
Luettelo Suomen henkisen työn tekijäin järjestöistä	1,880:—
Matka- ja edustuskulut	350:—
Sanomalehdet ja ilmoitukset	727:75
Posti- ja sähkösanomamaksut	332:95
Konttoritarpeet	285:—
Propaganda ja julkaisumenoja	11,761:20
C.I.T.I:n jäsenmaksu	1,550:—
Sekalaista	36:50
	Smk. 32,598:40

Tila joulukuun 31 päivänä 1932.

Varat.	
Rahaa kassassa	9,153:20
Rahaa juoksevilla tilillä ja säästötilillä K.-O.-P:ssä	6,610:25
Tilisaatavat	23,280:05
Käyttämättömät kirjoitukset	700:—
	Smk. 39,761:50
Velat.	
Tilivelat	6,123:35
Puhdas omaisuus:	
1/1 1932	43,977:55
Tappio	10,339:40
	Smk. 39,761:50

Vuotta varten hyväksytty tulo- ja menoarvio päättyi 37,700 markkaan, mihin määrään ei kuitenkaan ole tultu.

Vuosikokouksen valitsemat tilintarkastajat, maisteri Otto Bruun ja kamreeri Yrjö Tamminen, ovat huhtikuun 19 päivänä 1933 tarkastaneet vuoden 1932 hallinnon ja tilit. Kun tilintarkastajien kertomus ei sisällä muistutuksia eikä ehdotuksia, hallituksella ei sen johdosta ole mitään esitettävää.

11. Erovuoraiset jäsenet.

Yhtymän hallituksesta ovat kysymyksessä olevelta vuodelta erovuorossa teknikko T. Viitanen, lehti, Aleksi A. Ilmonen ja toimittaja Heikki Koivula sekä kaikki varajäsenet, kamreeri Paul Björk, opettajatar Mandi Hannula ja prof. T. Terho.

käytännöllisiä oppeja, joihin kuitenkin olemme jo teoriassa mieltyneet? Mikä emme ottaisi omiin käsiimme sitä innoittavaa järjestystä, jonka nyt on puolueiden ohjelmalistoihin makupalaksi tuonut pohjalainen kaivanto- ja metsätyömiehen — Amerikassa työmiehen, täällä "työnantaja" henkisen työn tekijöille.

Itse asiassa sellainen Amerikassa kulkenut on usein tänne palatuaan perin välin amerikkalainen, sillä Amerikassa henkisen työn tekijä itse määrää ja järjestää työnsä tehon, eikä mitään ulkopuolista epäpätevää työnantajaa ole olemassakaan, niin kuin valitettavasti meillä täällä ovat myöskin onitset Amerikan "mainimiehet".

Esitykseni on siis seuraava: Henkisen työn tekijän on mitä nopeimmin ryhdyttävä itse järjestämään omaa työtehoaan eri aloilla ja tehtävä se asianmukaisellaan niin moitteettomasti, etteivät asiaa ymmärtämättömät voi sitä ottaa puolueensa "ohjelman".

Tosin ei tämä sovi yhteen nykyisen työttömyyden kanssa. Mutta samoin on työttömyyspulan ratkaisu tehtävä tehokkaalla otteella erikseen. Se vaatii joka tapauksessa toimenpiteitä, jotka ovat tuntemattomia tähänastisessa yhteiskuntaelämässämme.

Lähiäkoina tulee kansakoululaitoksemme olemaan kovassa ahdingossa ulkoapäin tulevan epäpätevän "työnantajan" kourissa. Tässä on ensimmäinen tilaisuus, jossa henkisen työn tekijät voivat näyttää omaa pätevyyttään asian ratkaisussa.

Voimme sanoa lopuksi: Todellinen, aikaansa seuraava ammattipätevyyden hoidtaminen on henkisen työn tekijällä paras keino saada maanviljelijät tunnioittamaan henkistä työtä. Tosiasia on, että Amerikassa henkisen työn tekijät jo tämän taidon osaavat.

Antti Raitamaa.

Kertomus Henkisen Työn Yhtymän toiminnasta vuonna 1932.

1. Tilanne ja toiminta yleispiirtein.

Henkisen työn tekijän niinkuin kaikkien muidenkin kansalaispiirien asemassa ja elämässä on vuonna 1932 jatkunut se vaikeutuminen ja aleneminen, mikä jo aikaisemmasta oli merkittävässä. Eivät ainoastaan palkat ole pienentyneet ja elin ehdot supistuneet, vaan myöskin täyttä pitkäaikaista työttömyyttä on esiintynyt erittäin raskaissa määrissä. Niinpä yleisten tilastojen ja erikseenkin hankittujen tietojen mukaan todettiin kysymyksessä olevan vuoden syyskuudella työttömiä esimerkiksi liikealalla toimivien keskuudessa vähän yli 2,000, muusikereien keskuudessa lähes 500, rakennusmestarien keskuudessa yli 300, farmaseuttien keskuudessa noin 150, insinöörien keskuudessa noin 50 ja arkkitehtien keskuudessa noin 30 sekä lisäksi muillakin aloilla erilaisia määriä. Yhteensä on työttömiä henkisen työn tekijöitä arvioitu olevan koko maassa lähes 10,000.

Henkisen työn tekijät ovat yhteiskunnallisessa suhteessa hyvin vähän valvutuneina näyttäneet muutenkin jäävän entistä enemmän syrjään ja yhä epäedullisempaan asemaan. Puolue-elämän temmellyksessä ja toisten väestöpiirien hoitaessa usein huomattavan tarmokkaasti omia etujaan, sillä välin kuin henkisen työn tekijät pysyvät enemmän taikka vähemmän passiivisina, ovat lukuiseat henkisen työn tekijöille hyvinkin oleelliset asiat tulleet sivuutetuiksi tai saaneet suorastaan tilannetta huonontavat ratkaisut — viitattakoon vain verokysymykseen, jossa henkisen työn tekijät kantavat suhteellisesti kaikkein raskainta taakkaa.

Näin ollen on ollut luonnollista, että Henkisen Työn Yhtymän taholta on entistä enemmän teroitettu henkisen työn tekijän yhteiskunnallisen heräämisen ja keskinäisen järjestäytymisen välttämättömyyttä, samalla kun on pyritty käytettävissä olevin voimin ponnistelemaan henkisen työn tekijän työttömyyden lieventämiseksi ja muidenkin heitä koskevien asiain myönteiseksi hoitamiseksi. Tällä pohjalla toimittaessa on kysymyksessä oleva vuosi samalla merkinnyt Henkisen Työn Yhtymälle itselleen melkoista kehitystä ja voimistumista.

2. Jäsenet.

Yhtymään ovat aikaisemmin kuuluneet jäseninä: Suomen Virkamiesyhdistyksen Keskusliitto 5,000 jäsentä, Suomen Opettaja-yhdistys 6,000 jäsentä, Suomen Teollisuusvirkaileijain Liitto 518 jäsentä, Suomen Kunnallisvirkamiesyhdistysten Keskusliitto 1,153 jäsentä, Suomen Yksityiskoulunopettajien Yhdistys 650 jäsentä, Suomen Sanomalehtimiesten Liitto 398 jäsentä ja Suomen Teollisuusteknikkojen Liitto 203 jäsentä.

V. 1932 ovat jäseniksi tulleet: Suomen Musiikkipedagogien Liitto 214 jäsentä ja Suomen Muusikeriliitto 450 jäsentä.

Saman vuoden päättyessä on siis yhtymässä ollut 9 jäsenjärjestöä ja niissä yhteensä 14,580 jäsentä.

3. Hallitus ja kokoukset.

Yhtymän hallitukseen ovat puheenalaisena vuotena kuuluneet varsinainen jäseninä esitt. Neuv. Niilo A. Mannio puheenjohtajana, prof. Zach. Castrén varapuheenjohtajana, kouluneuvos Kaarlo Ahtiala, ylijohd. J. O. Peurakoski, teknikko T. Viitanen, leht. Aleksi A. Ilmonen ja toimittaja Heikki Korvula sekä varajäseninä kamreeri Paul Björk, opettajatar Mandi Hannula ja prof. T. Terho. Näistä olivat erovuorossa ylijohd. Peurakoski ja kouluneuv. Ahtiala, tulien vuosikokouksessa toukok. 14 p:nä valituiksi uudelleen.

Hallituksella on vuoden kuluessa ollut kuusi kokousta, nimittäin 17/III, 27/V, 14/IX, 28/IX, 16/XI ja 13/XII.

Muita kokouksia on pidetty: vuosikokous 14/V, järjestöjen keskeinen työttömyystilannetta koskeva neuvottelukokous 30/IX ja ylimääräinen kokous lähinnä uusien jäsenten ottamista varten 8/XI.

4. Sihteeritoimi ja kanslia.

Yhtymän sihteerin tri Rafael Engelbergin viipessä vuoden alkupuoliskon ja vielä yli kesäkauden matkallaan Yhdysvaltoihin ja Kanadaan hoitivat hänen tehtäviään sopimuksen mukaan esitt. neuv. Mannio, konttoripäällikkö Jalmar Hakonen ja toimittaja Väinö Kaarna. Tri Engelberg palasi Amerikan matkaltaan syysk. 5 p., hoidtaen sen jälkeen itse sihteerin tehtävät. Kirjanpidossa ja muissa toimistotehtävissä on sihteerin käyttänyt säännöllisesti apulaisenaan konttoripäällikkö Hakosta.

Yhtymän toimisto on edelleen sijainnut sihteerin asunnossa Kasarminkatu 18 A.

5. Lehti.

Yhtymän julkaisu-toiminta on kysymyksessä olevalla vuodella rajoittunut yhtymän lehteen "Henkinen Työ — Intellektuellt Arbete", jonka senkin kustantamisessa pula-ajan kiristyneissä oloissa on ollut vaikeuksia. Lehteä on kylläkin julkaistu 12 numeroa, mutta ainoastaan viitenä vaatimattomana viikkosena. Lehteä on jaettu ilman erimaksua kaikille yhtymään kuuluvien järjestöjen jäsenille, joten sitä on tarvittu noin 16,000 kpl.

Lehteä varten on vuosikokouksen hyväksymän menoarvion mukaisesti käytetty yhtymän propaganda- ja julkaisuvaroja lähes 12,000 mk., mikä vastaa suunnilleen niitä toimitus- ja monistusmenoja, joilla aikaisemmin on yhtymän tiedoituksia toimitettu ja henkisen työn tekijän piireille lähetetty. Avustuksia ovat lehteä varten antaneet Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi 5,000 mk., Suomen Sokeri Oy. 2,000 mk., Yhdistyneet Villarehtaat 500 mk. ja Oy. J. E. Cronvall 200 mk., yhteensä 7,700 mk. Ilmoituksista on ollut tuloja noin 16,500 mk.

Yhtymän hallitus on taloudellisen rasituksen lisäksi ollut tietoinen lehden vaatimattomasta asusta sekä sen muistakin puutteellisuksista, mutta se on katsonut, että lehden julkaisemisella on näistä valittavista seikoista huolimatta varteenotettava propaganda-arvo ja kii-

tännöllinen merkitys. Senvuoksi on yhtymän hallitus parhaansa mukaan hakenut keinoja lehden julkaisemisen jatkamiseksi, samalla kuin se on pyrkinyt tehostamaan sekä kustannusten rajoittamista, että lehden asun ja sisällyksenkin parantamista. Hallitus on tehnyt lehden julkaisemisesta sihteerin kanssa erityissopimuksen, missä varsinainen taloudellinen vastuu jääpi tälle, samalla kuin lehti kuitenkin pysytään yhtymän tililaitoksen yhteydessä. Siten on lehden julkaisemiseen edelleen uskallettu ryhtyä, vieläpä toivossa sen suotuisasta kehitymisestä.

6. Muu propagandatoiminta.

Sen lisäksi, mitä yhtymän lehdessä on tehty propagandaa henkisen työn ja sen arvon ja aseman kohottamisen hyväksi, on yhtymän toimesta saatu yleisradioon muutamia alaa koskevia esitelmiä. Paitsi edellisen vuoden päättyessä kenraaliluonnantoin Aarne Sihvon pitämää esitelmiä "Onko upseeri henkisen työn tekijä?" on esit. neuv. Mannio vuoden alussa pitänyt esitelmiä "Henkisen työn suojele kauppan alalla", tri Leo Harmaja 11. 11. esitelmiä "Henkisen työn tekijät tilaston valossa", kamreeri Yrjö Tamminen 3. 12. esitelmiä "Virkamiesliikkeestä Suomessa" ja esit. neuv. Mannio 30. 12. esitelmiä "Työttömyyden lieventäminen henkisen työn alalla". Esitelmät on julkaistu yhtymän lehdessä.

Mainittakoon myös, että yhtymän puolesta on annettu päivälehdille tietoja ja haastatteluja alaa koskevista asioista.

7. Toimenpiteet työttömyyden johdosta.

Jo edellisenä vuotena oli yhtymän hallitus kiinnittänyt vakavaa huomiota henkisen työn tekijöiden keskuudessa vallitsevaan työttömyyteen ja yhdessä eri järjestöjen edustajien kanssa suunnitellut toimenpiteitä työttömyyspulian lieventämiseksi. Kun pula-aika oli yhä edelleen lisääntynyt työttömyyttä henkisen työn tekijöiden piirissä, joka varsin uhkaavana oli ilmennyt erittäinkin liikealan toimihenkilöiden keskuudessa, suunnitteli yhtymän hallitus edelleen toimenpiteitä pahimman hädän torjumiseksi.

Yhtymän vuosikokouksessa herätti tri Leo Harmaja kysymyksen pulakauden vaikutuksista henkisen työn alalla. Esitettiin useita suunnitelmia pulan lieventämiseksi. Yhtymän hallituksen toimeksi jäi harkita asiaa ja tehdä esityksiä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi.

Seuraavassa kokouksessaan toukok. 27 p:nä hallitus hyväksyi sosiaaliministeriölle lähetettäväksi kirjelman, jossa m.m. todettiin, että työttömyys henkisen työn tekijäin keskuudessa oli paisunut huomattavan suureksi. Konttori- ja liikeapulaisten keskuudessa oli yli kaksi tuhatta työtöntä ja muillakin henkisen työn aloilla oli niitä lukuisasti. Washingtonin työkonferenssin ohjeisiin viitaten lausuttiin toivomus, että seuraavan vuoden menoarviota valmisteltaessa olisi otettava huomioon, että valtion velvollisuus olisi pula-aikana jatkuvasti pitää työssään ainakin kaikki ne työntekijät, jotka sen palveluksessa ovat, eikä missään tapauksessa vapauttaa työstä sellaisia, jotka joutuisivat kokonaan työttömiksi. Myöskin pyydettiin harkitsemaan, missä määrin henkisen työn tekijöille voitaisiin järjestää varatöitä, joista he tähän saakka olivat jääneet kokonaan osattomiksi. Edelleen kiinnitettiin huomiota siihen, että ainakin rajoitetussa määrässä voitaisiin valtion viroissa järjestää hyödyllisiä töitä nykyistä lukuisammallekin henkilökunnalle. Mikäli ei varatöiden järjestely kävisi mahdolliseksi, olisi näille työntekijäryhmille järjestettävä sopivia ammatillisia kurssseja ja välttämättömän tarpeen vaatiessa annettava suoranaisista avustusta. Myöskin työnvälitystoimintaa olisi pyrittävä järjestämään nykyistä tehokkaammaksi ja tärkeimpiä henkisen työn tekijäin ryhmiä varten perustettava erityisiä osastoja työnvälitystoimintoihin, kuten ulkomailakin on tehty. Lisäksi lausuttiin kirjelmässä toivomus, että valtion tukemia työttömyyskassoja perustettaisiin myöskin henkisen työn tekijöitä varten samaan tapaan kuin on perustettu ruumiillisien työn tekijöiden ammatillisten järjestöjen yhteyteen. Tässä tarkoituksessa olisi asianmukaista suunnitella nudelleen eduskunnassa vaalien ylitse lepäämään jätetty työttömyyslaki, että siinä henkisen työn tekijäinkin edut otettaisiin huomioon. Ulkomaalaisen työvoiman käyttäminen olisi lopetettava kokonaan kaikissa niissä tapauksissa, jolloin se voitaisiin korvata kotimaisilla työvoimilla. Yhtymän hallitus lausui lopuksi sen toivomuksen, että sosiaaliministeriö vastaisessa työttömyyspolitiikassaan ottaisi huomioon kirjelmässä esitetyt seikat ja saattaisi ne muidenkin sellaisten viranomaisten tiedoksi, jotka joutuvat tekemisiin työttömyyttä koskevien kysymysten kanssa.

Yhtymän hallituksen esittämien suunnitelmien perusteella työttömyyspulian lieventämiseksi oli kesällä 1932 "Liikealalla toimivien Keskusavustustoimisto r.y." suunnitellut ammatillisten kurssien järjestämistä liikealalla toimivien työttömien avustamiseksi. Yhtymän hallituksen kokouksessa syysk. 14 p:nä selosti yhtymän puheenjohtaja kysymystä näiden kurssien järjestämisestä. Päätettiin, että yhtymän hallitus seuraa asian kehitystä ja koettaa valvoa, että tällaista työttömyysavustusta voitaisiin järjestää mahdollisimman laajalle henkisen työn tekijäin piireille.

Yhtymän hallituksen toimenpiteistä pidettiin Helsingissä Virkamiesyhdistysten Keskusliiton huoneistossa syysk. 30 p:nä henkisen työn tekijäin työttömyysyllännettä koskeva neuvottelukokous, johon, paitsi yhtymän hallituksen edustajia, otti osaa kahdeksan henkisen työn tekijäin järjestön edustajat. Kokouksessa yhtymän puheenjohtaja esit. neuv. Mannio selosti virallista työttömyyspolitiikkaa ja niitä toimenpiteitä, joita on suunniteltu työttömyyden torjumiseksi henkisen työn tekijäin keskuudessa. Keskustelussa eri järjestöjen edustajat selostivat työttömyyttä omassa piirissään ja todettiin, että se useilla aloilla oli lisääntynyt huolestuttavassa määrässä. Kokous lausui toivomuksen, että varatöitä järjestettäessä olisi otettava huomioon myös henkisen työn tekijät ja että henkisen työn eri toimialojen työttömille olisi järjestettävä avustuluontoisia ammatillisia kursseja, kuten esim. Saksassa on laajassa mitassa järjestetty. Ulkomaalaisen työvoiman käytön rajoittamista pidettiin tarpeellisena samoin kuin työnvälitystoiminnan tehostamista henkisen työn tekijäin etuja silmällä pitäen. Ammatinvalitsemisen edistämistä ja ammatinvalinnan neuvonnan tehostamista pidettiin niin ikään tarpeellisena. Samoin pidettiin asianmukaisena, että niin hyvin yleisissä kuin yksityisissäkin toiminnoissa rajoitettaisiin sopivalla tavalla muuten toimentulevien henkilöiden käyttöä ja sen sijaan järjestettäisiin työttömyyspulaa tuottavien työttömien henkilöille. Inflaatiovaaran torjumista pidettiin myös tärkeänä. Lopuksi kokous lausui toivomuksen, että Henkisen Työn Yhtymä seuraisi jatkuvasti työttömyystilanteen kehitystä henkisen työn tekijäin keskuudessa ja koettaisi löytää toimenpiteitä sen lieventämiseksi.

Lisäatakoon, että syyskauden lopulla lähinnä Liikealalla toimivien Keskusavustustoimiston toimenpiteistä ja järjestämisestä saatiinkin ylimääräinen kalenteri liikealan työttömien ammatinvalitsemiskurssit noin 220 osanottajaa varten aikaan, valtion ja Helsingin kaupungin antaessa kurssille avustusta ja suunniteltuna kestämaan kaksi kuukautta. Kurssien johtajaksi otti Keskusavustustoimisto yhtymän sihteerin tri Engelbergin.

8. Esitykset ja lausunnot valtiotavalln taholle.

Mainittiin, että yhtymän hallitus oli työttömyystilanteen johdosta kääntynyt erityisellä kirjelmällä sosiaaliministeriön puoleen. Tällä kirjelmällä niinkuin myös järjestämälään työttömyysyllännettä koskevilla neuvotteluilla on yhtymä huomattavalla tavalla edustanut henkisen työn ajankohtaista asemaa ja tarpeita valtiotavalln taholle. Muutenkin on yhtymän hallitus ollut jatkuvassa läheisessä kosketuksessa henkisen työn asioista viranomaisten kanssa.

9. Ulkomaiset suhteet.

Yhtymä on ollut edelleenkin jäsenenä kansainvälisessä henkisen työn tekijäin liitossa (C.I.T.I.) ja ottanut osaa sen toimintaan. Kansainvälisen liiton neuvostossa on yhtymää edustanut lähetystösihteerinä Tanno Jalanti yhtymältä saamiensa ohjeiden mukaisesti.

Yhtymä on antanut edelleenkin vastauksia ja selostuksia ulkomaisten järjestöjen tekemiin, henkisen työn tekijäin asemaa Suomessa koskeviin tiedusteluihin. Niinpä yhtymä toimitti yksityiskohtaisen selonteon kansainvälisen työtoimiston henkisen työn toimikunnan tekemään tiedusteluun, joka koski henkisen työn tekijäin työhön ottoa ja paikanyvälitystä. Ainekset vastaustaan varten yhtymä keräsi erinäisiltä henkisen työn tekijäin järjestöiltä erityisillä kyselykaavakeilla, joiden välityksellä saatuihin tietoihin vastaus perustui. Vastauksessaan yhtymä lausui mielipiteenään m.m. että varsinkin yleisiin oppilaitoksiin olisi järjestettävä ammatintuovontaa opistosta pääseville. Henkisen työn tekijäin toimeenottaminen ei ole kaikilla aloilla tyydyttävästi järjestetty. Niinpä esim. muusikerit syrjäyttävät usein järjestönsä paikanyvälitystoimiston sopimuksia tehdessään ja vaikeuttavat siten työntekijäin asemaa. Teollisuuslaitokset ottavat usein palkkakilpailun vuoksi palvelukseensa työnjohtajiksi tutkinnon suorittamattomia henkilöitä, vaikka tutkinnon suorittaneitakin olisi

saatavissa. Tämä ilmiö oli huomattavissa muillakin aloilla, joissa suhteessa työnantajat tarvitsivat valistusta. Paikanvälitystoiminnasta lausuttiin kirjelmässä m.m., että paikanvälitystoimintoihin järjestettäisiin erityisiä osastoja henkisen työn tekijäin tärkeimpiä ryhmiä varten asiantuntevan johdon alaisena. Siitä huolimatta olisi edelleen säilytettävä eräiden henkisen työn tekijäin järjestöjen omassa keskuudessaan kehittäessä paikanvälitys. Aiheettomia erivapautuksia tutkimon suorittamattomille henkilöille virkojen saantia varten ei olisi myönnettävä, sillä se vain lisää epäpätevyyttä virkojen hoidossa. Siirtymistä toiselta ammattialalta toiselle olisi varsinakin työttömänä aikana asianmukaisella tavalla helpotettava. Henkisen työn tekijäin siirtymisen helpottamiseksi jollekin ammattialalle ulkomailla olisi muodostettava erityinen elin, joka hankkisi tätä varten tarvittavat tiedot ja muutenkin helpottaisi asianomaisen aikteen toteuttamista.

Kansainvälisen liiton insinööri-nimen suojelua koskevan kyselyyn yhtymän hallitus lähetti niinkään vastauksen, jossa asetettiin sille näkökannalle, että vaatimukset insinööridiplomia varten olisi saatava kansainvälisesti mahdollisimman yhdenmukaisiksi. Ennenkuin tämä on tapahtunut, ei voida ilman muuta rinnastaa eri maiden insinööridiplomeja, koska se olisi haitallista maille, joissa vaatimukset ovat korkeita. Ulkomaalaisten työskentelyn täytyy ainakin toistaiseksi olla kunkin maan oman kontrollin alaisena.

Eräiden mielenilmausten johdosta on yhtymän hallituksen taholta kansainväliselle liitolle huomautettu, ettei C.I.T.I:n tulisi esittää poliittisuontoisia tai taloudellisissa suhteissa kovin jyrkkiä mielipiteitä, joita suurin osa henkisen työn tekijöistä ei kannata. Sellaisilla mielenosoituksilla vain vaarannetaan C.I.T.I:n asemaa. Mikäli tällaisissa kysymyksissä on päätöslausemia hyväksyttävä, olisi ne tehtävä yleisessä ja varovassa muodossa ja kohdistettava erityisesti henkisen työn tekijäin vaikeaan tilaan. Tätä kantaa korostettiin myöskin yhtymän lehdessä.

Viime vuoden C.I.T.I:n vuosikongressissa ei yhtymä ollut edustettuna. Vaalien suhteen esitti yhtymän puheenjohtaja kirjelmässään kansainvälisen liiton pääsihteerille toivomuksen, että olisi suotavaa, että Suomi tulisi mahdollisimman pian edustetuksi kansainvälisen työtoimiston yhteydessä työskentelevässä henkisen työn tekijäin komissionissa. Tätä edustusta ei kuitenkaan vielä tällä kertaa onnistuttu saamaan.

10. Talous.

Yhtymän tiliasema ja taloudellinen tila kysymyksessä olevana vuonna ovat seuraavat:

Tulot ja menot v. 1932.

Tulot:	
Jäsenmaksut	21,817:—
Korkoa pankissa olleista varoista	442:—
Vuoden tappio	10,339:40
	Smk. 32,598:40

Menot:

Palkat	12,075:—
Vuokra	3,600:—
Luettelo Suomen henkisen työn tekijäin järjestöistä ...	1,880:—
Matka- ja edustuskulut	350:—
Sanomalehdet ja ilmoitukset	727:75
Posti- ja sähkösanomamaksut	332:95
Konttoritarpeet	285:—
Konttoritarpeet	285:—
Propaganda ja julkaisumenoja	11,761:20
C.I.T.I:n jäsenmaksu	1,550:—
Sekalaista	30:50
	Smk. 32,598:40

Tila joulukuun 31 päivänä 1932.

Varat.

Rahaa kassassa	9,153:30
Rahaa juoksevilla tilillä ja säästötilillä K.-O.-P:issa ...	6,619:25
Tilisaatavat	23,289:05
Käyttämättömät kirjoitukset	700:—
	Smk. 39,761:50

Velat:

Tilivelat	6,123:35
Puhdas omaisuus:	
1/1 1932	43,977:55
Tappio	10,339:40
	Smk. 39,761:50

Vuotta varten hyväksytty tulo- ja menoarvio päättyi 37,700 markkaan, mihin määrään ei kuitenkaan ole päästy.

Vuosikokouksen valitsemat tilintarkastajat, maisteri Otto Bruun ja kamreeri Yrjö Tamminen, ovat huhtikuun 19 päivänä 1933 tarkastaneet vuoden 1932 hallinnon ja tilit. Kun tilintarkastajien kertomus ei sisällä muistutuksia eikä ehdotuksia, hallituksella ei sen johdosta ole mitään esitettävää.

II. Erohuoroiset jäsenet.

Yhtymän hallituksesta ovat kysymyksessä olevalta vuodelta ero-
vuorossa tekniikko T. Viitanen, leht. Aleks A. Ilmonen ja toimittaja Heikki Koivula sekä kaikki varajäsenet, kamreeri Paul Björk, opettajat Mandi Hannula ja prof. T. Terho.
Helsingissä, toukok. 8 p. 1933.

Henkisen Työn Yhtymän Hallituksen puolesta.

Niilo A. Monio.

Rafael Eengeberg.

HENKINEN TYÖ — INTELLEKTUELLT ARBETE

Julkaisija — Utgivare: *Henkisen Työn Yhtymä*. — *Unionen för Intellectuellt Arbete*.
Päätoimittaja — Huvudredaktör: *Rafael Eengeberg*. Lähimmäiset avustajat —
Närmaste medarbetare: *Yhtymän hallituksen jäsenet*. — *Medlemmarna i styrelsen för Unionen*.
IV vuosikerta — Årgång — Hinta — Pris 30 mk. Ilmoitukset — Annonser:
1/1 s. 1.350:—, 1/2 s. 750:—, 1/4 s. 400:—, 1/8 s. 225:—.
Osoite: Helsinki, Kasarmink. 18 A 2 puh. 35 848.
Adress: Helsingfors, Kaserng. 18 A 2, tel. 35 848.

Uusia koneita ja työvälineitämme
taidolla käyttäen voimme ottaa täsmälli-
sesti sekä nopeasti suoritettavaksemme
kaikenlaatuisia

**KIRJA-
JA
KIVIPAINOTÖITÄ**

Hintamme ovat työn laatuun verraten
mahdollisimman halvat

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN
SEURAN KIRJAP. OY.

HELSINKI - LÖNNROTINKATU 4
Puh. 20 081 (sarja) ja 35 019